

De Minister van Infrastructuur en Milieu  
mw.drs. M.H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus  
Postbus 20901  
2500 EX DEN HAAG

Datum  
14 oktober 2016

ons kenmerk  
86812/IP

contactpersoon  
mr. W.J. Wensink

bijlage(n)  
6

uw kenmerk  
lenM/BSK-2016/126981

e-mail  
wwensink@uvw.nl

betreft  
Consultatie AMvB's en Aanvullings-  
wet grondeigendom Omgevingswet

doorkiesnummer  
070 351 98 61

Geachte mevrouw Schultz van Haegen,

Hartelijk dank voor de gelegenheid die u biedt om te reageren op de consultatieversies van de vier AMvB's en de Aanvullingswet grondeigendom, welke onderdeel uitmaken van de stelselherziening van het omgevingsrecht. In deze brief reageren wij eerst op de vier AMvB's en vervolgens op de Aanvullingswet grondeigendom. In de bijlagen bij deze brief treft u meer gedetailleerde opmerkingen aan.

Voorafgaand wil ik graag opmerken dat de consultatieversies er in het algemeen goed uitzien. Er is in de afgelopen periode duidelijk veel werk verzet, waarbij regelmatig overleg is gevoerd met de medeoverheden. Deze manier van samenwerken waardeer ik zeer en zet ik graag voort in het vervolgtraject. Verder hebben wij geconstateerd dat de afspraken die wij eerder met uw ministerie hebben gemaakt over bevoegdheden ten aanzien van wateractiviteiten (afsprakenkader lenM-Unie 2013) goed zijn verwerkt in de AMvB's.

## Aandachtspunten AMvB's

### 1. Weging waterbelang (watertoetsproces)

Ik juich de borging van het watertoetsproces door middel van een instructieregel in het Besluit kwaliteit leefomgeving toe. Deze instructieregel voorziet er in dat gemeenten in omgevingsplannen rekening moeten houden met de gevolgen voor het beheer van watersystemen. De opvattingen van de waterbeheerder moeten daarbij *betrokken worden*. Dit geldt ook voor provinciale verordeningen, projectbesluiten en afwijkactiviteiten, waarmee afgeweken wordt van het omgevingsplan. Deze instructieregel zou naar de mening van de waterschappen ook moeten zien op omgevingsvisies. Juist bij omgevingsvisies, die strategisch van aard zijn en een lange termijnhorizon kennen, heeft vroegtijdige betrokkenheid van de waterbeheerder grote meerwaarde. Deze omgevingsvisies vormen immers het kader voor de meer operationele programma's en besluiten. Om die reden is in het Bestuursakkoord Water (2011) afgesproken een watertoetsproces te doorlopen voor structuurvisies (straks omgevingsvisies).

Met het oog op het anticiperen op klimaatveranderingen is het van cruciaal belang dat het wateradvies niet terzijde kan worden geschoven en dat belanghebbende inwoners en bedrijven er kennis van kunnen nemen. Dit voorjaar hebben we gezien wat de gevolgen van extreme neerslag lokaal kunnen zijn.



Daarom pleiten de waterschappen ervoor dat het wateradvies in het kader van het watertoets doorslaggevend en openbaar wordt. Ik stel daarom voor genoemde instructieregel zodanig aan te scherpen dat de opvattingen van de waterbeheerder *in acht genomen* moeten worden. Indachtig de adviezen van de OESO over de toekomstbestendigheid van het Nederlandse waterbeheer moet voorkomen worden dat besluiten worden genomen in de ruimtelijke ordening die zodanige gevolgen hebben dat achteraf kostbare maatregelen nodig zijn om wateroverlast te voorkomen of te verhelpen. Met een verplichte en openbare watertoets leveren de verantwoordelijke overheden gezamenlijk de bewijsvoering dat toekomstige generaties geen schade of overlast ondervinden van verkeerde ruimtelijke plannen in het heden.

## 2. Waterrobuust bouwen

Met het oog op genoemde klimaatveranderingen wordt waterrobuust bouwen steeds belangrijker in Nederland. De waterschappen vinden het daarom essentieel dat het belang van waterrobuust bouwen ook concreet handen en voeten krijgt in de uitvoeringsregelgeving onder Omgevingswet. Ik constateer dat het ontwerp Besluit bouwwerken leefomgeving in dit verband niet verder gaat dan regels te stellen over vochtwerendheid van ruimten met een verblijfsfunctie. Verder zijn in het ontwerp Besluit kwaliteit leefomgeving in dit verband relevante instructieregels opgenomen ten aanzien van het omgevingsplan. Deze zijn erop gericht dat gemeenten in hun omgevingsplan een adequate bescherming van woningen en andere kwetsbare bouwwerken en locaties bewerkstelligen voor wat betreft geur, geluid, externe veiligheid en trillingen. De aspecten wateroverlast en waterveiligheid in het kader van waterrobuust bouwen ontbreken helaas.

Met het oog op de klimaatveranderingen vraag ik niet alleen aandacht voor de bestemmingsfase (locatiekeuze), maar ook voor de inrichtingsfase. Bij de inrichting van een gebied zullen gronden en panden zodanig bouw- en woonrijp gemaakt moeten worden dat water zoveel mogelijk buiten de deur wordt gehouden. Hiervoor is het essentieel dat eisen gesteld worden aan: (a) de inrichting van de locatie van het bouwwerk, (b) de waterdichtheid van het bouwwerk zelf, (c) de te gebruiken bouwmaterialen en (d) de opstelling en locatie van vitale infrastructuur binnen en buiten de bouwlocatie. De waterschappen pleiten dan ook voor het aanscherpen van de bouwregelgeving wat betreft waterrobuust bouwen. De regering heeft aangegeven te kiezen voor een nieuwe opzet voor bouwactiviteiten en voornemens te zijn dat via de Invoeringswet Omgevingswet te regelen. Dat biedt mijns inziens een uitgelezen kans om de bouwregels nader te bezien vanuit het belang van waterrobuust bouwen. De waterschappen zijn zeer bereid hieraan samen met uw ministerie vorm en inhoud te geven.

## 3. Indirecte lozingen

De betrokkenheid van de waterbeheerder bij een vergunning voor een indirecte lozing is geregeld in het Omgevingsbesluit. Het ontwerp gaat uit van een (regulier) advies, terwijl de waterbeheerder in de huidige situatie over een bindend advies beschikt. De waterschappen vragen u met klem nauwer aan te sluiten bij de huidige situatie onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) door hier een advies *met instemming* van te maken. Het gaat weliswaar nog om een beperkte hoeveelheid vergunningen - als gevolg van de verschuiving naar meer algemene regels - maar wel om de zwaarste categorie indirecte lozingen die op de zuiveringen van de waterschappen terecht komen (end of pipe). Een directe betrokkenheid van de waterbeheerder door middel van een advies met instemming is daarbij noodzakelijk. Bovendien laat de praktijk zien dat kennis en prioriteit bij gemeenten vaak ontbreekt, waardoor betrokkenheid van de waterbeheerder nogal eens te laat of niet tot stand komt. Een advies met instemming ondervangt dat. Kortom, ik verzoek u de betrokkenheid van de waterbeheerder bij vergunningverlening van indirecte lozingen vorm te geven via een advies met instemming. Verder wordt in het ontwerp Omgevingsbesluit een toezichthoudende bevoegdheid op indirecte lozingen door de waterbeheerders gemist. In de huidige situatie onder de Wabo kan de waterbeheerder ambtenaren aanwijzen als toezichthouder voor indirecte lozingen. Dat zie ik graag expliciet terug onder de Omgevingswet.



In het ontwerp Besluit kwaliteit leefomgeving zijn beoordelingsregels opgenomen voor milieubelastende activiteiten. Onder meer is voorzien in een beoordelingsregel voor indirecte lozingen. Een vergunning mag alleen worden verleend als de activiteit verenigbaar is met het belang van het beschermen van de doelmatige werking van de openbare riolering en het zuiveringstechnische werk. Met u onderschrijf ik het belang van een dergelijke beoordelingsregel. Ik mis echter in deze beoordelingsregel het belang van de kwaliteit van het oppervlaktewaterlichaam, waarop afvalwater of het effluent van de zuivering wordt gebracht. Ik vraag u dit belang alsnog toe te voegen. Dit is met name nodig in verband met de gestelde milieukwaliteitseisen ter uitvoering van de kaderrichtlijn water. Bovendien zou deze beoordelingsregel ook in acht moeten worden genomen bij milieubelastende activiteiten die onder de algemene regels vallen van het Besluit activiteiten leefomgeving. Bij het (al dan niet) stellen van maatwerkvoorschriften zou deze beoordelingsregel een bepalende rol moeten spelen.

Daarnaast merk ik op dat veel rijksregels over indirecte lozingen niet terugkomen in het ontwerp Besluit activiteiten leefomgeving. Op basis van het principe 'decentraal, tenzij' is het de bedoeling dat er meer op regionaal en lokaal niveau wordt gereguleerd, in de provinciale omgevingsverordening en het gemeentelijke omgevingsplan. De waterschappen onderschrijven het idee dat hiermee meer bestuurlijke afwegingsruimte ontstaat en mogelijkheden ontstaan voor maatwerk. Wel zien wij graag een instructieregel in het Besluit kwaliteit leefomgeving opgenomen ten aanzien van omgevingsplannen en omgevingsverordeningen, waarmee wordt geborgd dat in deze decentrale regelgeving het belang van de doelmatige werking van zuiveringstechnische werken én het belang van de oppervlaktewaterkwaliteit in acht worden genomen. Het gaat hier immers om nationale belangen die een borging nodig hebben in nationale regelgeving. Ik vraag u dan ook alsnog in het Besluit kwaliteit leefomgeving te voorzien in een dergelijke instructieregel.

#### 4. Bevoegd gezag grondwateronttrekkingen

Conform de huidige bevoegdheidsverdeling in de Waterwet is de provincie in het ontwerp Omgevingsbesluit en het ontwerp Besluit activiteiten leefomgeving aangewezen als bevoegd gezag voor onder andere onttrekkingen voor industriële toepassingen van 150.000m<sup>3</sup> per jaar en meer. In het ontwerp Besluit activiteiten leefomgeving wordt de provincie de mogelijkheid gegeven om in de provinciale omgevingsverordening hiervan af te wijken. Dat betekent dat de provincie eenzijdig de vergunningplicht voor grondwateronttrekkingen voor industriële toepassingen naar beneden of naar boven kan bijstellen en daarmee de bevoegdheid naar zich toe kan trekken of juist bij de waterbeheerder neer kan leggen. Zoals wij u eerder hebben laten weten, vinden de waterschappen het niet wenselijk dat de provincie dit eenzijdig kan bepalen. Daar waar provincies gebruikmaken van deze mogelijkheid ontstaan er verschillen, die met name bij interprovinciale waterschappen tot complexe situaties en uitvoeringsproblemen zullen leiden. Overigens vraag ik mij af in hoeverre deze mogelijkheid zich verhoudt tot artikel 107 van de Provinciewet.

Ik stel voor dat u in het Besluit kwaliteit leefomgeving een instructieregel opneemt ten aanzien van de provinciale omgevingsverordening, waarin wordt geregeld dat deze afwijking in de omgevingsverordening alleen mogelijk is *in overeenstemming met* de betreffende waterschappen. Mocht u hiertoe niet bereid zijn dan vraag ik u, in aansluiting op de huidige situatie, een uitputtende regeling in het Besluit activiteiten leefomgeving te maken en genoemde provinciale afwijkingsmogelijkheid te laten vervallen.

#### 5. Vastleggen begrenzings primaire keringen en beschermingszones

In het ontwerp Besluit kwaliteit leefomgeving zijn instructieregels opgenomen over primaire waterkeringen (waaronder de kust). Ik herken hierin een voortzetting van het huidige beleid, zoals opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Anders dan in de huidige situatie worden de begrenzingen van waterkeringen en de bijbehorende beschermingszones straks niet ook vastgelegd in het omgevingsplan. De waterschappen kunnen zich daarin vinden. Wel benadruk ik dat voor een goede kenbaarheid van aanwezigheid van primaire waterkeringen een adequate digitale ontsluiting van decentrale regelgeving randvoorwaardelijk is. Daarnaast zou vanuit het oogpunt van uniformiteit eenzelfde systematiek moeten voor niet primaire waterkeringen. Ik dring er dan ook bij u op aan in het Besluit kwaliteit leefomgeving hiertoe een instructieregel ten aanzien van de provinciale omgevingsverordening op te nemen.



## 6. Lozingen

Het ontwerp Besluit activiteiten leefomgeving geeft de regels voor initiatiefnemers in de fysieke leefomgeving, zoals het uitoefenen van een bedrijf of het uitvoeren van een project. Zo wordt bepaald welke activiteiten vergunningplichtig zijn, welke algemene regels gelden en wanneer maatwerkregels en -voorschriften gesteld kunnen worden. Ook worden lozingsroutes voor afvalwater uitgewerkt, is bepaald aan welke emissiegrenswaarden moet worden voldaan en zijn specifieke zorgplichten opgenomen.

### *Verduidelijking systematiek en bevoegdheden*

De uitvoeringspraktijk zal naar mijn inschatting behoorlijk moeten wennen aan de nieuwe structuur van het Besluit activiteiten leefomgeving ten opzichte van het huidige Activiteitenbesluit. Het is daarom belangrijk zo duidelijk mogelijk te zijn in de tekst en in de toelichting en bij de implementatie voldoende aandacht te besteden aan hulpmiddelen om de praktijk te faciliteren. Zo zie ik in ieder geval graag verduidelijkt dat de waterbeheerder bevoegd is tot regulering en besluitvorming als er sprake is van een lozing op een oppervlaktewaterlichaam of een zuiveringstechnisch werk, eventueel met maatwerkregels of maatwerkvoorschriften in afwijking van de in het Besluit activiteiten leefomgeving opgenomen lozingsroute.

### *Oppervlaktewaterlichamen als te beschermen belang opnemen*

Bij een groot aantal activiteiten is een bepaling opgenomen met het oog op het voorkomen van verontreiniging van de bodem. In veel gevallen kan naast een bodemverontreiniging - zeker in het buitengebied - ook een verontreiniging van oppervlaktewaterlichamen ontstaan. Door in die gevallen ook het belang van oppervlaktewaterlichamen expliciet als te beschermen belang op te nemen wordt bereikt dat de waterbeheerder (preventief) kan optreden in geval van een (dreigende) verontreiniging van het oppervlaktewaterlichaam. Daarom vraag ik u naast het belang van het voorkomen van verontreiniging van de bodem, het belang van oppervlaktewaterlichamen als te beschermen belang op te nemen.

### *Open bodemenergiesystemen*

Verder verdient het vanuit het oogpunt van integraal waterbeheer en in lijn met de Waterwet de voorkeur grondwateronttrekkingen ten behoeve van open bodemenergiesystemen aan te merken als wateractiviteit en niet als milieubelastende activiteit. Ik vraag u dit in het Besluit activiteiten leefomgeving aan te passen. Bij open bodemenergiesystemen is immers sprake van het onttrekken van grondwater en het weer terugbrengen in de bodem ervan.

### *Waterkwaliteit/kaderrichtlijn water (KRW)*

Het doel van de kaderrichtlijn water is bereiken van een goede chemische en ecologische toestand van oppervlaktewaterlichamen uiterlijk in 2027. Rijk, provincies en waterschappen werken hard aan het realiseren van de KRW-doelstellingen. De in het ontwerp Besluit kwaliteit leefomgeving opgenomen omgevingswaarden op het gebied van waterkwaliteit spelen daarbij een belangrijke rol. Op welk overheidsniveau maatregelen moeten worden getroffen, is afhankelijk van de verdeling van bevoegdheden. De aanpak van verontreiniging door met name nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en medicijnresten berust op grond van de Waterwet en de meststoffenwetgeving primair bij het Rijk. Provincies en waterschappen beschikken over beperkte sturingsmogelijkheden, zo concludeert ook het recente rapport 'Zover het eigen instrumentarium reikt' van de Universiteit Utrecht en de Universiteit van Tilburg, dat in opdracht van de provincie Noord-Brabant en de Brabantse waterschappen is opgesteld. Graag komen wij gezien de urgentie van het onderwerp spoedig met u in gesprek over de uitkomsten van dit rapport, dat ik als bijlage bij deze brief heb gevoegd, en het vervolg. Daarbij willen wij in ieder geval graag met u het volgende bespreken:

- Tot hoever reikt de verantwoordelijkheid van de onderscheiden betrokken overheden bij het behalen van de KRW-doelstellingen?
- Hoe verhoudt zich de programmatische aanpak, met mogelijkheden tot saldering, tot de recente jurisprudentie van het Europees Hof van Justitie, die in principe geen verslechtering op het niveau van activiteiten toestaat?

- Voldoet het toetsingskader voor het nemen van besluiten op decentraal niveau (projectbesluiten en omgevingsvergunningen) met het oog op het realiseren van KRW-doelstellingen? Immers:
  - De regionale waterplannen lopen tot 2021, terwijl KRW-doelen gelden voor 2027.
  - Hoe kan de beoogde verbetering van omgevingswaarden (KRW-doelen) via generieke maatregelen deel uitmaken van het toetsingskader voor decentrale toestemmingsbesluiten?
  - Status KRW-doelen: KRW-doelen zijn vooral beleidsdoelstellingen vastgelegd in plannen en hebben niet de status van milieukwaliteitseisen/omgevingswaarden vastgelegd in verordeningen.
  - Benadering bij toetsing is 'rekening houden met' in plaats van 'in acht nemen van'.
  - KRW en Nitraatrichtlijn zijn niet consistent in nationale regelgeving (eutrofiëring).

### *Zeer zorgwekkende stoffen*

De aanduiding zeer zorgwekkende stoffen wordt gebruikt voor een verzameling van de meest gevaarlijke stoffen voor mens en milieu. In het ontwerp Besluit activiteiten leefomgeving is voor een groot aantal bedrijfsactiviteiten voorzien in Rijksregels met betrekking tot milieubelastende activiteiten en lozingsactiviteiten waarbij zeer zorgwekkende stoffen geëmitteerd kunnen worden. In het geval dat een lozingsactiviteit die zeer zorgwekkende stoffen kan emitteren niet valt onder dit besluit kan deze worden gereguleerd in de waterschapsverordening. Het ontwerp Besluit kwaliteit leefomgeving voorziet in een instructieregel richting waterschappen om in hun verordeningen de eisen voortvloeiend uit de kaderrichtlijn water in acht te nemen, voor zover regels worden gesteld over een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap.

De waterschappen zijn voorstander van het daadwerkelijk invulling geven aan het uitgangspunt 'decentraal, tenzij'. In het geval van zeer zorgwekkende stoffen hebben de waterschappen gezien de aard en de impact van deze stoffen een duidelijke voorkeur voor invulling van de 'tenzij' en pleiten derhalve voor centrale regulering. Bij het formuleren van de benodigde vangnetbepaling zou mijns inziens aangesloten moeten worden bij artikel 6.43, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, dat op Rijkswateren ziet. Die komt er – kort gezegd – op neer dat in beginsel een vergunningplicht geldt voor het lozen van ander afvalwater door een uitstroomvoorziening. Ik verzoek u de regulering van lozingsactiviteiten waarbij zeer zorgwekkende stoffen geëmitteerd kunnen worden volledig in het Besluit activiteiten leefomgeving op te nemen.

### *Pleziervaart*

In de afgelopen jaren zijn er veel inspanningen geweest om verontreiniging van het oppervlaktewater vanuit de pleziervaart te voorkomen. De landelijke regelgeving in het Besluit lozen buiten inrichtingen heeft hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. Omdat pleziervaartuigen nu eenmaal mobiel zijn en van het ene beheergebied naar het andere varen, ligt centrale regulering voor de hand. In de afgelopen periode is mij gebleken dat zowel de waterschappen als diverse belanghebbende partijen een sterke voorkeur hebben voor centrale regulering van deze lozingsactiviteiten in het Besluit activiteiten leefomgeving. Qua uitwerking denk ik aan het opnemen van een verbod voor pleziervaartuigen om te lozen, tenzij er wordt gелоosd met toepassing van een erkende zuiveringsvoorziening.

### 7. 'Brede kijk'

In het ontwerp Besluit kwaliteit leefomgeving zijn onder meer beoordelingsregels opgenomen over vergunningen voor wateractiviteiten. Dit beoordelingskader wijkt op een belangrijk onderdeel af van het huidige beoordelingskader uit de Waterwet, dat bestaat uit de doelstellingen van de Waterwet. Eén van deze doelstellingen is de vervulling van 'maatschappelijke functies door watersystemen'. In het Besluit kwaliteit leefomgeving wordt daar echter aan toegevoegd dat het gaat om 'op grond van de Omgevingswet aan watersystemen toegekende maatschappelijke functies'. Hiermee wordt naar mijn oordeel het beoordelingskader ingeperkt ten opzichte van de Waterwet. Maatschappelijke functies van watersystemen, zoals de scheepvaartfunctie, de drinkwaterfunctie of water voor landbouw of natuur, lijken daardoor geen rol meer te spelen.

In de Waterwet is juist met genoemde doelstellingen invulling gegeven aan een ruime doelstelling, die recht doet aan het concept van integraal waterbeheer. Deze zogenaamde 'brede kijk' die in het waterbeheer door de jaren heen is ontwikkeld en een plek heeft gekregen in de ruime doelstellingen van de Waterwet lijkt hiermee te worden ingeperkt. En dat vind ik ongewenst. Juist in het waterbeheer moeten verschillende, vaak tegenstrijdige, belangen worden afgewogen, waarbij een brede blik onontbeerlijk is. Ik vraag u dan ook het ontwerp hierop aan te scherpen.

#### 8. Projectbesluit van provincie of Rijk

Het projectbesluit is een integraal besluit, waarmee projecten efficiënter kunnen worden uitgevoerd. Naast waterschappen kunnen ook provincies en het Rijk dit instrument inzetten, als opvolger van het tracébesluit of een inpassingsplan. Waar nu vaak nog aparte vergunningen nodig zijn voor de uitvoering van een project, zoals een watervergunning voor een grondwateronttrekking of voor het gebruik of wijziging van een (beschermingszone van een) waterkering, worden deze vergunningen straks onderdeel van het projectbesluit. Bij een projectbesluit van een provincie of het Rijk zal de betreffende provincie of het Rijk dus ook een besluit nemen over wateractiviteiten. Het oorspronkelijke bevoegde gezag, het waterschap, heeft daarbij een adviesrecht. In de Omgevingswet is bepaald dat hierbij geen instemming is vereist. Uit het ontwerp Omgevingsbesluit volgt dat het waterschap dan ook geen handhavingsbevoegdheden heeft. Waterschappen blijven echter verantwoordelijk voor de zorg voor het watersysteem. Het is dan essentieel zeggenschap te hebben over activiteiten in dat watersysteem. Daarom dring ik aan op een adviesrecht met instemming ten aanzien van wateractiviteiten, die onderdeel zijn van een projectbesluit van een provincie of het Rijk. In dat verband wijs ik u ook op het afsprakenkader uit 2013 tussen uw ministerie en de Unie, waarin onder meer is afgesproken dat de waterbeheerder bevoegd is voor de vergunningverlening en handhaving voor de handelingen in het watersysteem, zoals nu geregeld onder de Waterwet en de keur. Ik vraag u dan ook de waterschappen in dit kader over een adviesrecht met instemming te laten beschikken.

#### 9. MER

Wanneer het waterschap voor de aanleg, wijziging of uitbreiding van waterstaatswerken een projectbesluit vaststelt, kan het er voor kiezen eerst een voorkeursbeslissing te nemen. In veel gevallen is het verplicht voor deze voorkeursbeslissing een plan-MER op te stellen. In de praktijk betekent dit dat het waterschap voor alle waterkerings- en waterbergingsprojecten, waarbij een voorkeursbeslissing wordt genomen, zowel een plan-MER als een project-MER moet maken. De meerwaarde van de plan-MER in deze gevallen is ons niet duidelijk, nu de plan-MER voornamelijk ziet op strategische locatiekeuzes terwijl de locaties voor bijvoorbeeld dijkversterkingen op voorhand al bekend zijn. Bovendien worden in de project-MER alle effecten van het project en de daarvoor onderzochte alternatieven al in beeld gebracht. Ik dring er bij u op aan voor waterschappen de verplichting te laten vervallen om bij voorkeursbeslissingen een plan-MER te moeten opstellen.

#### 10. Voorbereidingsprocedure

Uitgangspunt van de Omgevingswet is dat de reguliere voorbereidingsprocedure uit de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, tenzij de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing is verklaard. Dat laatste gebeurt in het Omgevingsbesluit. Opvallend is dat het waterschap geen mogelijkheid meer heeft bij besluit te bepalen dat uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing is. Dat is een wijziging ten opzichte van de huidige situatie onder de Waterwet. De waterschappen willen deze mogelijkheid behouden om maatwerk te kunnen leveren.

In het verlengde daarvan stel ik voor bestuursorganen alsnog de bevoegdheid te geven ambtshalve te kunnen besluiten de uniforme openbare voorbereidingsprocedure uit de Algemene wet bestuursrecht toe te passen. In sommige gevallen kan het erg wenselijk zijn (bijvoorbeeld vanwege complexiteit, maatschappelijke of procedurele redenen) om niet de reguliere procedure te volgen, maar de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing te verklaren. Het bevoegd gezag is bij uitstek in staat die afwijking te maken.

Mijns inziens draagt een zorgvuldig proces aan de voorkant eraan bij dat reparaties aan de achterkant via bezwaar en beroep (met bijbehorende vertraging) niet of minder nodig zijn. Om die reden vraag ik u bij de Invoeringswet artikel 16.62, derde lid, van de Omgevingswet te schrappen.

### 11. Betrokkenheid bij ontwikkeling digitale voorzieningen

In het ontwerp Omgevingsbesluit is een nadere juridische uitwerking gegeven aan een aantal digitale voorzieningen. Onder meer is geregeld dat diverse aanvragen, meldingen en het verstrekken van gegevens en bescheiden elektronisch kunnen worden gedaan. Voor bedrijven wordt dit verplicht. Bij dit elektronische verkeer moet gebruik worden gemaakt van het elektronische formulier dat beschikbaar is in de landelijke (digitale) voorziening. Dat betekent dat alle bevoegd gezaginstanties hier verplicht op aan moeten sluiten. Ik dring er bij u op aan de waterschappen bij de ontwikkeling van dit elektronische formulier in de landelijke voorziening vroegtijdig te betrekken. Dit om te voorkomen dat er een voor de praktijk onwerkbaar situatie ontstaat.

## **Aanvullingswet grondeigendom**

### 1. Voorkeursrecht voor waterschappen

Ik heb met instemming geconstateerd dat de waterschappen via de Aanvullingswet grondeigendom de meeste grondeigendomsinstrumenten ter beschikking krijgen onder de Omgevingswet. In de praktijk bestaat echter ook behoefte aan het instrument van voorkeursrecht. Gemeenten blijken in de praktijk nogal terughoudend om te gaan met het inzetten van grondeigendomsinstrumenten ten behoeve van andere overheden. De mogelijkheid om zelfstandig het voorkeursrecht te kunnen inzetten, maakt dat de waterschappen beter kun taak kunnen uitoefenen en niet afhankelijk zijn van andere overheden. Bovendien vormt dit instrument een goed alternatief voor onteigening, bijvoorbeeld bij dijkversterkingsprojecten of bij het beschermen van waterstaatswerken. Ik verzoek u dan ook het instrument van voorkeursrecht alsnog aan de waterschappen toe te kennen.

### 2. Onteigeningsbevoegdheid waterschap

Via de Aanvullingswet grondeigendom krijgt het waterschap de bevoegdheid tot onteigening. Onduidelijk blijft hoever deze bevoegdheid precies strekt. Zo lijkt onteigening door het waterschap ten behoeve van de wegentaak op grond van de Aanvullingswet grondeigendom uitgesloten. Onder omstandigheden is het echter wenselijk wel tot onteigening te kunnen overgaan. Ook is onduidelijk of waterschappen kunnen onteigenen voor het aanleggen van afvalwatertransportleidingen, kabels en ander soortige leidingen. Ik vraag u dan ook de reikwijdte van de onteigeningsbevoegdheid te verduidelijken en dring er bij u op aan de onteigeningsbevoegdheid van het waterschap ook (expliciet) te laten zien op de wegentaak van de waterschappen.

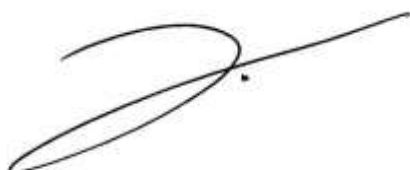
### 3. Borgen expertise landelijke adviescommissie onteigening

Wanneer een bestuursorgaan het voornemen heeft een onteigeningsbeschikking te geven, is dat bestuursorgaan verplicht advies te vragen aan een daarvoor in het leven te roepen landelijke commissie. Met het oog op een zorgvuldig proces juichen wij deze werkwijze toe. Wij vinden het daarbij wel van belang dat in voorkomende gevallen gebruik wordt gemaakt van bestaande regionale expertise en de specifieke kennis ten aanzien van waterbeheer en waterschappen. Om die reden vraag ik u de inbreng van deze regionale expertise en specifieke kennis in de landelijke commissie te borgen. Dit zou bewerkstelligd kunnen worden door bijvoorbeeld ten aanzien van de samenstelling van de commissie nadere eisen te stellen.

Met u ben ik van mening dat Nederland gebaat is bij een goed functionerend systeem van wet- en regelgeving op het terrein van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet, die op 22 maart jl. door de Eerste Kamer is aangenomen, vormt daarvoor het juiste kader. Met name de AMvB's geven een nadere uitwerking van de Omgevingswet en tonen de consequenties voor het waterbeheer en de uitvoeringspraktijk van de waterbeheerder.

Om die reden vraag ik u de in deze brief en bijlagen genoemde aandachtspunten alsnog in de AMvB's en de Aanvullingswet grondeigendom te borgen. In het vervolgproces denken wij graag met u mee. Uiteraard zijn wij bereid onze reactie nader toe te lichten.

Hoogachtend,



mr. J.H. Oosters  
Voorzitter